

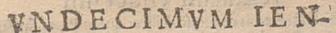
Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Caietani

Cajetan, Thomas Antverpiae, 1575

Vndecimvm lentaculum, in quo tria tractantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

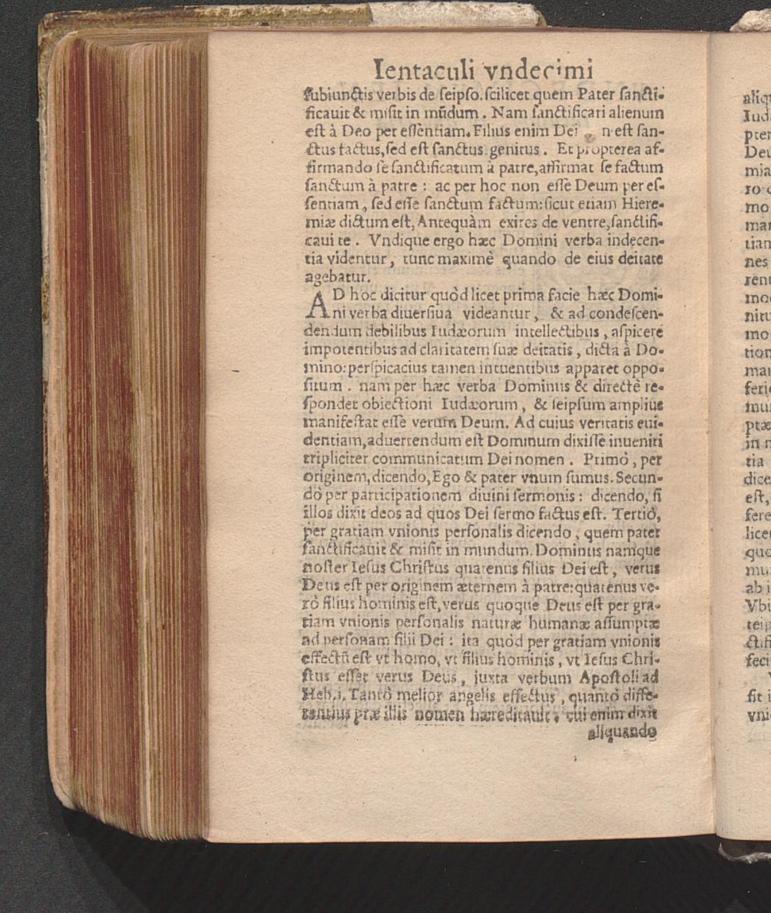
taculum, in quo tria

CCVRRVNT Vndecimos
tria occultiora tractanda. Primum Ioan. x. quum Dominus.
Iudæis respondit: Ego dixi, dii
estis &c. Secundum est ad Philippenses ii. Qui quum in sore
ma Dei esset, non rapinam arbitratus est &c. Tertium ess.

Apoc.iiii. Tu creasti omnia: & propter voluntatem tuam erant, & creata sunt.

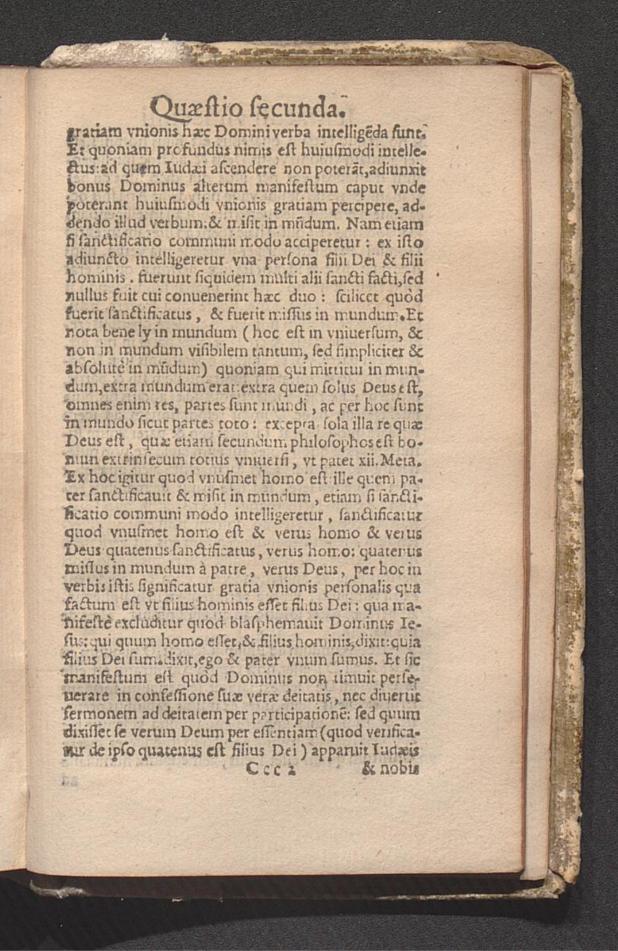
Irca primum ambiguitas magna occurrit, cur Dominus quum dixisser se esse verum Deum, dicendo, Ego & pater vnum sumus: & Iudzi vellent ipfum propterea Lapidare tanquam blasphemum, dicentes, Tu homo quum fis, facis teipsum Deum?cur inquam dittertit sermonem Dominus à deitate per essentiam ad deitatem per participationem afferendo Pfalmum loquentem de viris excelfis, Ego disi dii estis. Videtur enim ex hoc Dominum voluisse occultare veritatem, qua dixerat se esse verum Deum, & reddere rationem quare no blasphemauerit quia sacra script i a attribuit Dei nomen etiam viris excelfis .. Apparet fiquidem quod seipsum voluis intelligi Deum simili modo sicut illi quibus dicitut: ego disi, dieltis. Et hinc sequeretur Arriana hæresis. quod Christus non se dixit verum Deum per essentiam, dicendo, Ego & pater vnum fumus, fed exposuit se esse Deum per participationem inducendo hanc Pfalini auctoritatem. Et augetiu difficultas ex obusing in

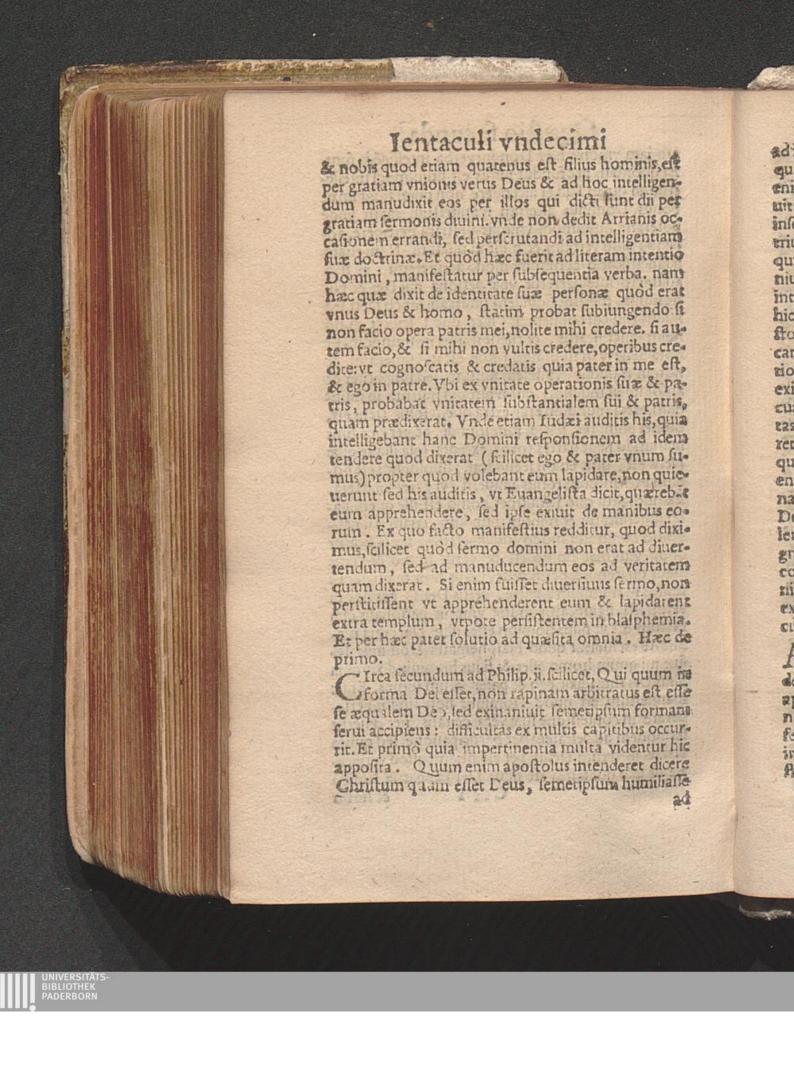

Quastio prima. aliquando angelorum, Filius meus es tu? Quia igrar Juda: obiecerant Christo quod blasphemasset, propterea quia quum effet homo, faciebrt feipfum Deum: Dominus directe respondet non este blasphe. miam quod homo fit Deus, intelligendo de Deo vero quia per graciam vnienis personalis ipse verus homo erat verus Deus. Et vt hoc possent intelligere, manuduxit eos per illos qui facti funt dii per gratiam diumi fermonis, ita quod cognoscendo homines inuentir deos per gratiam vno modo ascendezent ad credulitatem quod per gratiam excellentiors modo (schicet per gratiam ynionis personalis)inuenitur homo Deus verus: ex hoc enim quod vierque modus quo homo est Deus, ad gratiam spectat rationabiliter, conuenienter ac sapienussin è Dominus manuducebat Tudæos ex vno modo ad alium, ex inferiori modo ad superiorem, ex gratia multis communi ad gratiam fingulariffimam foli natura affumptæ à Filio Dei concessam. Vnde & Doninus ettam in modo loquenti argumentatus est ab inferiori gratia ad superiorem, à communi ad singulanssimam dicens, Si illos dixit Deos ad quos fermo Dei factus elt, quem pater fanctificauit & c. Infinuando ex differencia inter numerum pluralem & fingularem fcilicet illos, & quem: & ex differentia gratia (scilicet ach quos fermo Dei factus eft, & fanctificauit & milit inmundum) rationem suam ascendere & procedere ab inferiori gratia ad fuperiorem, imo ad fupremair. Vbi etiam aduerre quod quia Iudzi dixerant, Facis teipfum Deum: Chriffus responder, quem pater san-Chificauit, & misit in mundum attribuens quod pater fecit, & quod non ipfe vsurpat fibi esse Deum. Verba autem illa, quem pater fanctificauit & mifit in mundum, ex duplici capite significant gratiana vnionis perionalis. Primo, ex vi illius relatiui que m.

Tentaculi vndecimi quod est relatiuum substantia & refert hypostasime Inter fanctificationem fiquidem aliorum hominum a & Christi hominis hac est differentia: quod sanctificatio aliorum primo refertur ad animam, & mediante anima ad personam que sanctificatur : sanctificatio verò Christi hominis primò terminatur ad perfonum: nam ex hoc ipio humanitas Christifuit primo lancta, quia facta est in hypostasi verbi. Et proprerea de Chaito homine fingularissime dictur, quempater fanctificauit, hoc est personaliter fannu ctum fecir. Et licet sanctitas illius personæ non sit fa-Eta in fe, est tamen facta sanctitas illius natura afno fumptæ: ficut persona filii Dei est facta persona illius naturæ. Sanctificatus ergo fingularishime dicitur Christus homo: pro quanco lanctus factus elt secundum naturam humanam ex personalitate diuina. OI Et hinc patet quam excellentior sit huiusmodi sanîn Etificationis gracia, quam fic gratia fermonis Dei ob Do quam leriptum ett, Ego dixi dii eftis . Et illa quidem mu gratia est allocutionis ad homines præexistentes: ista rei autemest ad conflictendum substantialiter homihe nem fanctum hoc est hominem Deun, quoniam pro antonomafiam fanctitas foli Deo attribuitur: qu De iuxta coeleffen hymnum, Sanctus, Sanctus Domimi Mus Deus. Et ad propositum de Christo dixir Angelus Luc.i. ad beatam virginem, Quod ex te nascetut Wer fanctum Nec folum verificantur hæc fecuidum rem, nit fed etiam servara proprierate locutionis. Etenim sicut Christus vere dicitur fanctificatus ratione gracia habicualis in anima ipfius, ita verè dicitur fanctificafili rus ratione gratia vinionis personalis concessa htigriz n anitati iplius. Et quia hæs sanctificatio est & prior Me Re petior illa, imò est causa illius (vipore faciens hofer mi iem Deam verum in persona fignificata per reladis tiuum quem) ideo proculdubio de lanctificatione per

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

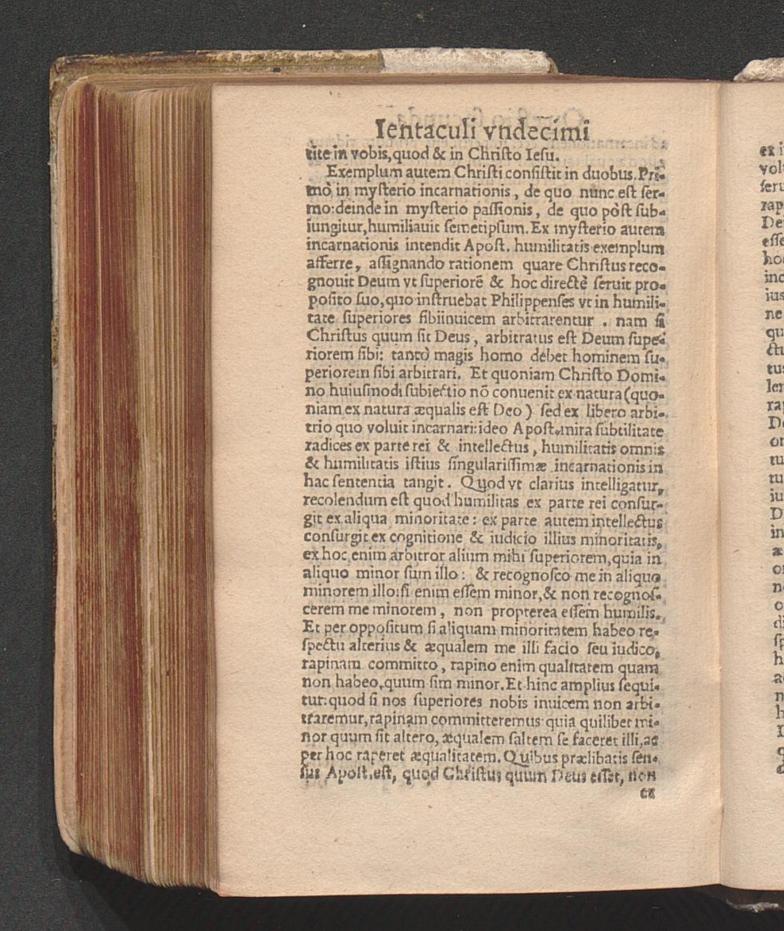

Quaftio secunda.

adincarnationem, &c. impertinens primum videtus quod aqualitatem ad Deum immisceat: sufficiebat enim dicere, Qui quum in forma Dei esser, exinaniwie semeripsum, &c. Rursus, Si æqualitas ad Deum inserenda erat, quorsum inserieur iudicium seu arbitrium de æqualitate? Satis enim fuisser dicere: Qui quum in forma Dei effet, & zqualis effet Deo exinaniuit semetipsum. Iterum. Si æqualitatis arbittium interponendum erat: quorsum de non rapina sermo hic eft, vbi ad humilitatis virtutem hortabatur Apo-Stolus Christi exemplo, non ad fugam viriorum? Nec caret denique scrupulo quorsum Apostolus incarnationem appellauit euacuationem ipfius filii, dicendo, exinaniuit semetipsum, quum nulla interuenirat euacuatio in hoc mysterio. Secundo, magna est difficuleas circa contextum huius fermonis, non enim apparet ad quid respicit illa aduersatiua coniunctio, sed, quum dicitur, fed exmaniuit semetipsum. Videtur enim quod debuisset dicere & tamen semetipsum exinaniuic:quoniam exhoc dicto, qui quum in forma Dei effet, non rapinam arbitratus est esse le æqualem Deo (quo dicto fignificatur quod Christus cognouit non rapina sed natura esse se æqualem Deo) consequenter subiungendum erat, & tamen exinamuit semeripsum: & non subiungendum erat sed exinaniuit femetiplium: quoniam nihil præmiffum, cin adnersetur ly sed.

A Deuidentiam huius sententiæ perspicere oportet prius intentionem & sensum: deinde ad verba descendere Apostoli. Intentio eius (vt ex contextu apparet) est exemplum humilitatis, qua superiores nobis inuicem nos arbitremur, ex Christi actione afferte. præmiserat enim, In humilitate superiores sibi inuicem arbitrantes. & subiunxit exemplum de Christiau cum causali conjunctione dicens: Hoc enim sens

Ccc 3 his

Quastio secunda. ex iudicio rapinæ æqualitatis diuinæ, sed ex proprià voluntate recognouit Deum superiorem, formam serui accipiens. Et per id quod dixit non ex iudicio rapinæ, excluditur primò omnis minoritas à filio Dei. Si enim minor in aliquo effet Deo, iudiciu quod effet æqualis Deo, effet iudicium per rapinam:ac per hoc quod non ex iudicio rapinæ æqualitatis dituræ incarnatus est, declaratur quod non ex iudicio alicua ius minoritatis in feipfo, ac per hoc quod non ratione alicuius minoritatis subiectus est Deo. Fuisset fia quidern ex iudicio rapinæ diuinæ æqualitatis fubied Etus, fi ex iudicio alicuius minoritatis in feipfo subditus effer, arbitrans (& merito) rapinam effe se zqualem Deo, quò minorem se cognosceret. Sed non ex rapinæ iudicio, fed ex mera lua voluntate subiecit se Deo formam ferui accipiens. Excluditur fecundo omnis cautela rapinæ æqualitatis dininæ, fiue quantum ad rem, fine quantum ad effectum, fine quantum ad æstimationem aliorum. Fuisset siquidem ex iudicio rapinæ huiusmodi incarnatus, si cauens ne Deo debitum honorem vsurparet sibi, aut cauens ne in affectum celfitudinis dininæ veniret, aut canens ne aftimaret ab aliis Deus, formam ferui accepiffet. Sed omnis huiusmodi cautela excluditur ex hoc quod non rapinam arbitratus est effe se Deo xqualemin omnibus & per omnia hoc est, hoc quod non ex iudicio rapinæ diuinæ æqualitatis quomodolibet, sed spontanea voluntate formam serui accepit. Et potest hæc sententia causam denotans subiectionis Christi ad Deum, suam voluntatem, & non indicium de minoritate, aliqua in se cognita, adhuc duplicem ser sum habere. Primus est, intelligendo per æqualitatem ad Deum æqualiratem intrinsecam. Et tunc est sensus, quod Christus quum in forma Dei effet, non ex iudicio rapinæ dininæ æqualitatis (hoc est non ex iu-CCC 4

Ientaculi vndecimi

FILE

no

hp

qu

æq

no

no

PLI

ho

ELIX

de

In

ant

eil

pu

CU

ter

qu

eff

fat

de

fin

hi

PL

TU

E

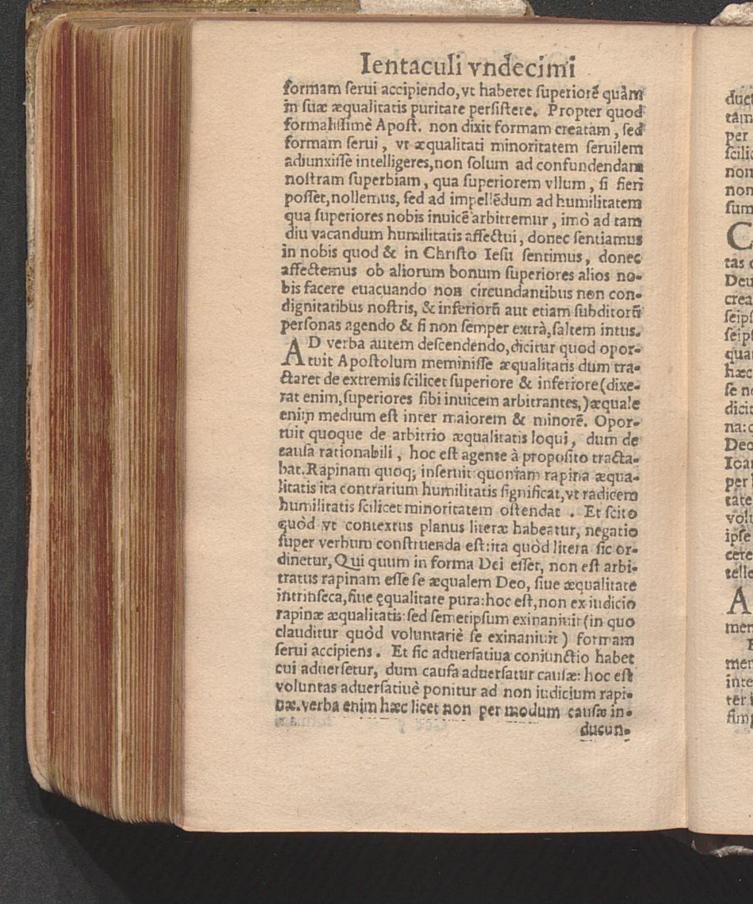
eff

ni

dicio quo cognosceret se rapere diuinam æqualitatem: quia non ex iudicio quo se recognosceret in aliquo minorem patre, ve quia minore patre honorare voluerit patrem accipiendo formam serui) sed propria voluntate semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens. Alter sensus est, intelligendo per æqualirarem ad Deum æqualitatem puram: hoc est æqualitatem non adiunctam servituti. Et tunc est sensus quod Christus quum in forma Dei effer, non ex iudicio rapinææqualitatis puræ (hoc est non quod iudicauerit rapinam permanere se in pura aqualitate ad Deum) sed propria voluntate adiunxit seruitutem æqualitati, dum exinanjuit semetipsum formam serui accipiens. Et iuxta hunc sensum intendit dicere Apo-Rolus, quod si Christus quum in forma Dei esset, voluisset permanere patriæ qualis purè (hoc est æqualis sine adiuncta minoritate, quam per incarna. tionem fibi adiunxit) non commififet rapinam, quo. miam in forma Dei erat: hocest, quia Deus verus erat. Et propterea non ratione alicuius debiti, aut defe-Etus, aut minoritatis, &c. sed sola voluntate semetipsum exinaniuit formam serui accipiens : hoc est, secie se minorem, quum esset æqualis, non minuendo æqualitatem, sed adiungendo æqualitati minoritatem. Et hic fensus vitimus qui includir primum, &c addit, magis videcur amplectendus ad literam: quia saluat ad literam tum proprietatem vocabulorum, cum claritatem & facilitatem sententiæ & exempli ad humilitatem. Iuxta hunc fiquidem fenfum filius Dei verè & propriè exinaniuit semetipsum: hoc est enacuanit personam fuam, non aliquo intra fuam personam contento, sed puritate æqualitatis ad pagrem.nam voi prius erat patri æqualis, & nullo modo minor, modo est æqualis & minor. Et signanter dixit semetipsum : quia ita sua personam filius exina--nime

Quastio secunda.

minit, hoc est euacuauit puritate æqualitatis, quod non personam patris aut spiritussancti enacuauit tali puritate. Spiritus enim fanctus æqualis patri ita eft quod nullo modo minor: & fimiliter pater ita eft equalis filio & spirituisanto, quod nullo modo minor. Solus autem films est qui est & aqualis & minor: quia semetipsum exinaniuit : hoc est, euacuauit puritate æqualitatis divinæ formam serui accipiens, hoc est adjungens æqualitati fertitutem. Similiter iuxta hunc fenfum fententia & facilis & clara eft : vt decet epiltolarem textum, & præcipue in exemplis. Inuenitur fiquidem ad commodatum valde bene fic intellectum exemplum Iesu Christi ad humilitatem: ex hoc quod quum esset Deus, & nosset quod non eilet superbia rapina permanere in diuina æqualitate pura, voluit propria voluntate suam personam euacuare puritate æqualitatis, adiungendo fibi seruitutem qua patrem superiorem haberet. Si ipse sic fecit, quanto magis nos (quos oportet arbitrari rapinam, esse nos æquales aliis: quia minores in aliquo sumus) debemus superiores nobis inuicem arbitrari? Rursus, fatisfacere quoque inuenitur hoc exemplum præcedentibus immediate verbis scilicet non quæ sua sunc finguli confiderantes, sed ea quæ aliorum: quoniam hinchabemus quod Christus Iesus quum esset filius Dei , non quæ sua sunt scilicet diuinam æqualitatem puram considerauit secundam, sed ad salutem aliorum exinaniuit semeripsum formam serui accipiens. Et si altius scrutatus fueris, inuenies maximum humilitatis exemplum: quoniam quum in forma Dei esser, secundum Dei formam nec haberet nec habere poffet vllo modo superiorem, secundum verò personam non haberet quoque superiorem, nec habere posset superiorem seruata puritate æqualitatis : mafuit euacuare suam personam puritate æqualitatis formate GGG 8

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Quastio tertia. ducuntur quantum ad fonum verborum, ve caufas tamen continentia intelligenda funt. Et fic intellecta per aduerlatinam coniunctionem causa affirmata scilicet voluntas, contraponitur causa negatæ:scilicet non arbitrio rapinæ æqualitatis: & fignificatur quod non ex iudicio rapinæ sed sponte exinaniuit semetipfum. Hæc de fecundo. Irca tertium Apocal.iii. Omnia creafti, & per tuam voluntatem erant, & creata funt: difficultas occurrit, quo pacto verificatur quod omnia quæ Deus creauit, per suam voluntatem erant, & postez creata funt. Dupliciter enim res dicuntur effe: vel in seipsis, vel in suiscausis: sicut domus dicitur esse vel in feipla quando est facta, vel in mente artificis antequam fiat. Neutro autem modo verificari possunt hæc verba. Non de esse rerum in seipsis: quia tale esfe non habent antequam creatæ fint, in textu autem dicitur, erant & creata funt . Nec de esse in arte diuina: quoniam creatura secundum esse quod habet in Deo, est creatrix essentia, & est ipse Deus: iuxta illud Icannis primo. Quod factum est in ipso, vira erat. ac per hoc non dependent secundum tale esse à voluntate Dei, & consequenter falfum est dicere quod, per voluntatem tuam erant: sicut falsum est dicere quod ipse Deus est per voluntarem suam, debuit enim dicere, & per naturam tuam erant, aut faltem per ine tellectum tuum erant. D'hoc dicitur quod proculdubio fermo iste in-Atelligitur de creaturis secundum quod sunt in mente Dei summi omnium artificis. Et quum obiicitur quod creaturæ non funt in mente Dei per voluntatem Dei, sed per naturam seu intellectum eius respondetur quod creaturæ dupliciter intelliguntur esse in ipso summo opisice. Primo simpliciter & absolute ve effectus suns in causa à

Ientaculi vndecimi eus produci possunt. Secundo ve effectus producero di sunt in causa. Et ve percipias hanc distinctionem, confidera quod præter creaturas productas & producendas, multa funt alia in divina potestate quæ posset producere, quæ tamen nunquam produxit nec ra producet. Et ex his eleua mentis oculos, &congu fidera Deum gloriofum in duplici figno naturæ, qu hoc est considera primo ipsum secundum se, hoc est fu mon confiderata determinatione voluntatis eius ad ga producendum aliquas creaturas: & fic videbis omsies creaturas tam quandoque productas feu producendas quam nunquam productas feu producendas habere esse in Deo vt in causa potente illas producere. Et loquendo de tali esse creaturarum in Deo dicendum est quod funt in Deo per naturam, & non per voluntatem Dei: quoniam hoc conuenit Deo ex fua natura, & non ex libero arbitrio. Si verò confideres ipfum Deum gloriofum deinde in fecundo fio gno (hoc est quum voluntas sua libere determinauis se adproducendum: ita istas creaturas, puta quas funt, fuerunt, funt, aut erunt in hoc mundo: quod non alias, que nunquam fuerunt, sunt aut erant) videbis differentiam inter creaturas & creaturas in Deo: in hoc quod quædam funt in eo folum in potenna: quia scincer possunt ab ipso fieri: quadam vero funt in eo non folum sic, sed etiam ve producendæ: & quod creaturæ quæ funt in eo hoc fecundo modo scilicet producendæ per voluntatem ipsius Dei habent hunc essendi modum, quoniam ex libera Dei voluntate quali translatæ sunt de ordine posfibilium absolute ad ordinem producedorum quandoque. Et de creaturis secundum tale esse Apocal. loquitur. Et verum dicit quoniam per voluntatem Dei quæ creata sunt erant producibilia, quamuis per naturam Dei erant simpliciter possibilia. Ee

Quaftio prima.

sie creaturæ vt producendæ erant in arte Dei per suam voluntatem & creaturæ sunt per eandem voluntatem.

Ad obiectionem ante in oppositum quod creatura in Deo est creatrix essensia & vita &c. respondetur distinguendo, formaliter, vel identice: hoc est
quod creaturæ in Deo secundum illam rem qua
sunt, non sunt per voluntatem, quia sic sunt ipsa deitas: sed formaliter vt sunt producendæ, sunt per voluntatem: quemadmodum aæus liberi arbitrii diuini
formaliter est per diuinam voluntatem in Deo nama
quia vult eligit: & idem ipse aæus identice (hoc est
fecundum rem quæ est) quia est ipsa deitas, per naturam est, non per voluntatem. Hac de tertio Bude,
die vigesima Aprilis. M. D. XXIIII.

DVODECIMVM IEN-

taculum, in quo quinque tralfantur.

mo consideranda circa res gen stas quinque. Primum, Luc, vii. quo pacto mulier peccan trix stans lauerit pedes Donis, ni lachrymis. Secundum, visa de constet ex Euangelio hanc mulierem peccatrice esse Ma-

riam Magdalenam & sororem Lazari. Tertium, Cur Marc. vin. Dominus cacum illuminauit paulatim, na quod primo imperfecte, dum dixit, Video homines. ambulantes sicut arbores, & secundo impositione manuum perfecte, yt clare videret omnia. Quartum,